

מכתב גלוי לנשיא האקדמיה ללשון העברית

אם זה נכון מה שהיה כתוב בעיתון, שאתה אמרת במשכן הנשיא, בטקס על הכרות "שנת הלשון העברית", שהסטודנטים שלנו היום הורידו את העברית למטבח, אז תרשה לי לענות לך על זה - כך:

השפה העברית שלנו כל-כך הצליחה, עד שהיא נהייתה מְסֻפָּקָת (ארקוואטית) בשביל כל כל הצרכים, וכמו בכל שפה אחרת בעולם, גם לנו יש עשרות תת-שפות בתוך העברית, וכשאנחנו בצבא אנחנו מדברים עברית אחרת מוזה של הבית, וכשאנחנו מדברים עם נשיאים ומלכים - זו עברית אחרת מהעברית שאנחנו מדברים עם התינוקות שלנו, וכשאנחנו בסלון אנחנו מדברים עברית אחרת מהעברית שאנחנו מדברים בחדר המיטות, וכו' וכו'. והמורים מדברים שפה אחרת מהפקידים, והסוחרים מדברים שפה אחרת מהאינסטלטורים, וכו' וכו'.

ואת כל המעברים מתת-שפה לתת-שפה אנחנו עושים באופן טבעי, ובסך-הכל זה מה שכל-כך הצליח לנו, אנחנו הציונים פה בארץ, שאנחנו יכולים לעשות עם העברית את כל התרגילים האלה, ובאופן הכי טבעי, וכל אחד מאיתנו הילידים-בעברית "יודע" בדיוק באיזה עברית להשתמש, איפה, ומתי, אפילו בלי להבין בדיוק מה הוא עושה.

וזה בלבד - הרי שזה נס ממש. הסבא שלי, אהרן טורקניץ', שעלה לארץ ב-1904, והיה אחד המורים הראשונים של העברית-בעברית, היה מספר לי על השנים הראשונות ההן, על הוויכוחים האיומים נגד המתנגדים לעברית, ונגד האירדישיסטים. הוא בעצמו לא הוציא מהפה מילה בשפה זרה מאז שהוא עלה לארץ, אבל הוא בפירושו הודה, שגם הקנאים לעברית לא היו בטוחים במאה אחוז שאין משהו בטענות של המתנגדים, בעיקר כשהם היו אומרים ש"העברית אולי תחיה פה - אבל מקסימום כמו האספרנטו", כלומר: עקרה, יבשה, חד-ערכית כוזה. ואז אי אפשר יהיה להתברך בה, אי אפשר יהיה לרמוז בה, לעמוד על המקק, לנהל דיפלומטיה, להגיד דבר והיפוכו, להגיד חצאי אמת, לשקר, לרמות, לפתות - כלום. שירה נשגבה - זה כן, תפילה, סליחה, הספדים - כמוכן. אבל - למשל - ניבול פה? אפשר לשכוח מזה. אבל הרי אין בעולם שפה שאין בה גם ניבול פה! נו - אז בשביל זה יהיה צריך לחזור תמיד ל"מקורות" שלנו - מי לאירדיש, מי לספניולית, מי לפולנית, ומי לערבית, וכו'.

ובאמת אני ממש זוכרת מהילדות שלי, שהבורים בארץ - לא דיברו עברית! הבורים תמיד דיברו אירדיש, ספניולית, ערבית - הכל, רק לא עברית. כמוכן

שלא כל המשכילים כן דיברו עברית, אבל אפשר להגיד שכל מי שדיבר עברית היה מין משכיל כזה. ועד היום יש אנשים שחושבים שאם הם יודעים עברית טוב - אז זה כבר הוכחה שהם משכילים. נו.

אז, כבוד נשיא האקדמיה, אתה בטח תסכים איתי - שצריך לכבד גם את ההישג הזה של השפה העברית, לא? אחרי הכל - שפה אמיתית וחיה - קיימת גם בשביל כל הבורים והפושטים, גם בשביל הרחוב, וגם בשביל השוק, לא? אנחנו, הקטנים, כמוכן שלא העזנו להעלות ברעתנו שהמלומדים-המכובדים מהאקדמיה יטרחו לדאוג לנו, הבורים והפושטים, ולא ציפינו מכם שאתם תמציאו בשבילנו את כל המילים והביטויים ודרכי התחביר הרחוביים, אבל בדבר אחד לפחות אתה מוכרח להודות, שלולא היתה קיימת שפה "נמוכה" - לא היית יכול להגיד שפה "גבוהה" מהי? נכון? או.

*

עכשיו אני חוזרת למה שאמרת על הסטודנטים והמטבח, ובאמת - תסלח לי על החוצפה שלי, שהנה - אני הקטנה מנסה להסביר לך למה אתה חושב כך. אני חושבת, שאם יש לך פה בעיה, אז אחת משתיים:

או שאתה, במטבח שלך, מדבר בעברית שהם משתמשים בה בשביל הלימודים הגבוהים והנשגבים - באוניברסיטה, ולכן אתה מתאונן, אז מה שאני מציעה לך זה, להתחיל להשתמש במטבח שלך בשפה יותר מטבחית:

או שהאוניברסיטה כל-כך ירדה ברמה שלה, עד שהסטודנטים מרגישים בה כמו במטבח שלהם, אז מה שאתם צריכים לעשות זה, להעלות את הרמה של האוניברסיטה, ולא להטיל את האשמה על הסטודנטים.

אלא שלדעתי הענייה מאוד - יש עוד דרך אחת, פשוטה מאוד, שהיא היתה יכולה להיות הדרך הכי טובה גם בשביל כל עם ישראל, לא רק סטודנטים: תביאו לנו דקדוק חדש!

כי מה קורה פה: כולנו לפי דעתכם מדברים ב"שגיאות", כן? כולנו עוברים על החוקים של העברית, שלפי דעתכם רק הם ה"נכונים", כן? אז מה פה כל-כך מסובך? תשנו את החוקים שלכם ה"נכונים" - לפי איך שאנחנו מדברים, ואז כולנו נדבר "נכון"!

תשמע לי, כבודך, כל העמים בעולם עושים את זה, ובכלל המין האנושי נוהג כך, גם בכל שאר התחומים של החיים: בני-אדם לא מחוקקים חוק שיהיה נגד כל-כל-כל היישוב! ובטח שלא במדינה דמוקרטית.

*

למשל, "אינני", "איני" - אף אחד לא אומר את זה. אף אחד לא מדבר כך.